

Az amerikai iskolabusz
 Forrás: <http://cotcot.hu/cikk/2010/02/17/amit-irigylunk-iskolabusz>

Dr.h.c. prof. Ing. Albert Sándor, PhD.
 a Selye János Egyetem alapító rektora,
 a komáromi Felnőttképzési Intézet,
 Kht. igazgatója;
 lakhely: Kassa – Pat,
albert.sandor43@gmail.com

Az iskolabuszokról

Az iskolabusz az a jármű, amivel a tanköteles gyerek eljut az iskolába, és ami haza is szállítja őt. Az első ilyen eszközt Londonban állították üzembe még 1827-ben (természetesen lóvontatással). Ma inkább az USA-ra és Kanadára jellemző a speciális iskolabusz, de megtalálható Afrika egyes országaiban, és ma már néhány magyarországi iskolában is.

Szlovákiában, de Magyarországon sincs a gyerekszállításnak kultúrája, viszont egyre több iskola próbálkozik ezzel a megoldással. Reggel felveszik, délután pedig leteszik a gyerekeket a megbeszélte megállóban, ahol a szülei már várják őket. A tanulók többsége így egyidőben érkezik az iskolába, és a szülők vállalról leveszik az autózotatás terheit.

Néhány amerikai államban az iskolabuszokat az állam üzemelteti, de van, ahol maga az iskola. A lényeg az, hogy minden gyereket iskolabusz visz a lakástól az iskolába. Év elején megkapja a gyerek a menetrendet, hogy hány órákor jön érte a busz minden reggel, és hány órákor hozza haza.

Az iskolabuszok színe sárga (School Bus Yellow). Tudományosan igazolt, hogy ez az a szín, mely sötétben a legjobban látható, illetve a ráfestett fekete betűk ezen a sárgán a legkontrasztosabbak.

Az iskolabuszok a közlekedésben kiemelt elsőbbséget élveznek. Fel- és leszálláskor a forgalom mindkét oldalon (kötelezően) leáll. A szembejövő forgalom is áll (kivételesen csak az osztott utak képeznek). Amennyiben kint a tábla, villognak a fények, mindenki türelmesen áll, vár, nem kiabál a lassan búcsúzkodó szülőkre, nem fenyegeti a lassan cihelődő gyereket.

A buszokon nyolc figyelmeztető lámpa van (4 elöl és 4 hátul). Mialatt a gyerekek le- és felszállnak, a lámpák

piros és borostyán színnel felváltva villognak. A STOP táblát a vezető a sofőrülkéből irányítva aktiválja. Ezen is vannak világító fények, gyakran maga a felirat is villog.

A buszokon méretüktől függően több vészkijárat is található, az ablakokon, a tetőn, de minden buszon, még a legkisebben is kötelező a hátsó vészkijárat.

A legtöbb járaton ma már videokamerákat is felszerelnek, amelyek nemcsak a gyerekek viselkedését rögzítik, hanem balesetek esetén a körülmények rekonstruálásában is segítséget nyújtanak.

Amerikában az iskolabuszok naponta több mint 25 millió gyereket szállítanak. Ez óriási felelősség, ezért nem akárki ülhet a buszok volánja mögé. Azonkívül, hogy egy nagyméretű járművet vezetnek, szemmel kell tartaniuk a buszban utazó, néha több mint 70 gyereket (a buszban senki sem állhat, mindenkinek ülőhelye van).

Úgy tartják, hogy az iskolabusz vezetője a család barátja is. Iseri a szülőket, testvéreket, így a család biztos lehet benne, hogy a gyermek nem egy idegennel megy el.

Minden gyermek más és más. Vannak rosszabb napjaik, és vannak nevetlen, szófogadatlan gyerekek is. A buszsofőrnek ezekre a helyzetekre is megoldást kell találnia.

Tanév elején az iskola felméri, hogy kik igényelnek iskolabuszt. Ennek megfelelően alakítják a megállóhelyeket és az időpontokat. Ezt a listát küldik el a buszvállalatnak (tehát nem a buszsofőr dönti el, hogy mikor és hol áll meg!).

A gyerekeknek pedig „buszbérletet” adnak, ezzel jelentkeznek a sofőrnel első alkalommal és minden olyan esetben, ha kivételesen új sofőr vezet. A bérleten szerepel a gyerek neve, fényképe, az iskola neve, a gyermek életkora, évfolyama, gyakran az is, hogy melyik teremben tanul, a busz száma és a gyerek aláírása.

Amerikában az iskolabusz-rendszer kiválóan működik, de már magyarországi és hazai kezdeményezésekkel is találkozunk. A budapesti Bornemissza Péter Általános Iskola és Gimnázium New Yorkból hozta az első „igazi” iskolabuszt 1999-ben, és 2006-ban újból az Egyesült Államokban rendelték meg a sárga „school bus”-t.

Hasonlóképpen cselekedtek a zala megyei Gelsén is. A polgármester szerint a tengerentúlon vásárolt 67 személyes iskolabusz olcsóbb és praktikusabb is, mint az európai gyártmányok. Van rajta pl. egy terelőkar, amely megakadályozza, hogy leszállás után a gyerekek átfussanak a busz előtt. Minden üléshez jár biztonsági öv, és a kerekesszékek közlekedőknél is van rámpa (www.rtlklub.hu).

Az iskolahálózat várható racionalizálása, a kislétszámú iskolák esetleges bezárása kapcsán Szlovákiában is aktuálissá válik az iskolabuszok bevezetésének kérdése.

Néhány magániskola már ma is szállítja a gyerekeket.

A több évtizedes amerikai tapasztalatok segítségünkre lehetnek a buszok kialakításában, a gyerekek szállításának megszervezésében és a közlekedésbiztonsági előírások megváltoztatásának kezdeményezésében.

Megjegyzés:

Szlovákiában ma is több ezer gyerek ingázik. Sokan közülük naponta több mint egy órát utaznak (buszoznak, vonatoznak, villamosoznak...) a külvárosokból, ill. a vidéki kisvárosokból a központi iskolákba. A gond az, hogy kevésbé biztonságos körülmények között, mint azt az iskolabuszokkal tehetnék.